

A pas d'elefant

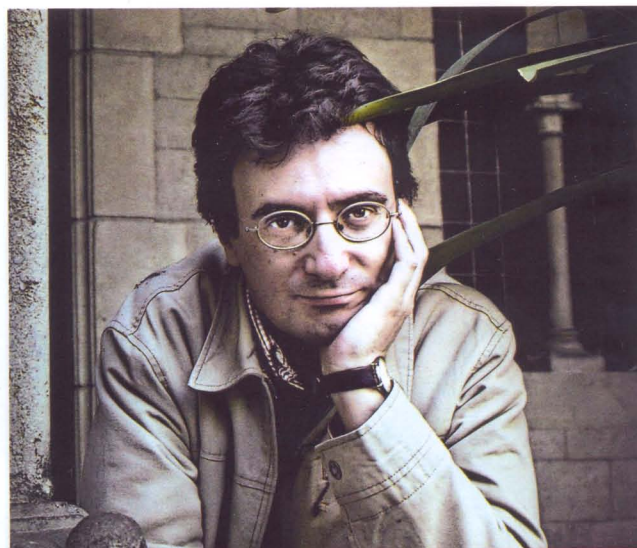
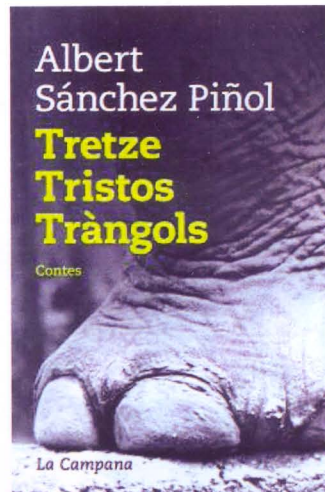
Joan Rico

Ja el tenim aquí un altre cop. Albert Sánchez Piñol (1965), un dels escriptors catalans més internacionals, potser el que més, ha tret el seu darrer i esperat llibre a l'editorial La Campana, *Tretze tristos tràngols*. I no ens ha decebut. Després dels èxits recollits amb *La pell freda* i *Pandora al Congo*, ens mostra una obra on canvia de format però manté el seu tarannà i estil.

Lluny de convertir-se en un escriptor popular per les seves aparicions televisives, opinions d'estat o faràndules diverses separades totalment dels llibres, Sánchez Piñol s'està creant un renom i una legió de seguidors fidels al vell estil, és a dir, escrivint i publicant bons llibres que estan traspasant les nostres fronteres -ja s'han venut els seus drets de traducció fins a 37 llengües, poca broma. És aquest llibre tan bo com els seus predecessors? Està a l'alçada de l'excel·lent *Pandora al Congo*? Doncs bé, gairebé. Ara bé, el format difereix de la voluminosa novel·la precedent, presentant ara tretze breus però contundents històries amb el denominador comú de la desgràcia i la mirada fosca i dual de la vida. Amb un estil calderià ple d'imprevistos estranys -marcians que fan de pagesos, nens que els creixen potes d'elefant, extraterrestres comunistes, etc.- i amb el seu estil particular amb regust antropològic -recordem que ell n'és, d'antropòleg- els relats o tràngols ens baixen coll avall amb una facilitat i rapidesa que ens fa voler-ne més o voler començar de nou. Entre els contes cal destacar-hi joies com *Tot el que li cal saber a una zebra per sobreviure a la sabana*, on ens mostra la cruïlla i la necessitat de l'egoisme o "el mira només per tu mateix", que ens deia la mare, la mirada preocupant de la realitat que ens envolta a *No compris xurros en diumenge*, el decadent i grotesc *La nau dels bojós*, l'historicista Titus recreat a l'època romana dels patricis i els esclaus, el revelador *Entre el cel i l'infern*, on ens n'adonem de com podem entendre la nostra existència en menys temps del que ens imaginem, el sangonós, cru i de sentiment dostoièvskià *La llei de la selva*, on despulla la culpabilitat, o la clucada d'ull al Borges de *Los dos reyes y los dos laberintos* a *El Rei de Reis* i les dues ciutats (amb final no borrià però).

Un esment a part mereix el que segurament és el millor relat del llibre, *L'espantaocells* que estimava els ocells. Aquest ens presenta un espantaocell que decideix no espantar cap ocell i un corb que no sap si ajudar-lo. Una història on la voluntat topa amb allò que realment som i esmicola l'esperança del canvi en girs kafkians de la perspectiva vital. Aquest, a més, s'enllaça directament amb l'anomenada història dels Reis en una sort de relat dins del relat. Res canvia sinó és a pitjor, ens diu Sánchez Piñol en una visió cruenta i descarnada que, però, ens arrossega al llarg de més de cent seixanta pàgines amb el seu estil directe característic, ara més mesurat i concís en mutar de format. Enlloc de colpir-nos amb una novel·la ho fa ara en petites píndoles que si bé funcionen independents unes de les altres, es relliguen i complementen per un to i un sentit compartit del món.

El millor de Sánchez Piñol és que no pretén fer altra cosa que explicar històries. És un contaire i això no deixa al descobert el missatge, si n'hi ha, dels seus relats. Molts dels contes que ha escrit semblen tenir un rerefons antropològic que mai s'acaba de mostrar i es desfà en la narració perdent-lo de vista, com una espurna que ens desperta però mai crema el text. És ficció, i de la bona, no vol dir, diu, i a sobre li surt de manera natural. Després de tres llibres d'èxit i alçada -els precedents no van recollir els mateixos elogis- ja publicats, podem dir que l'autor barceloní avança a pas d'elefant, ferm, constant i sense preocupar-se gaire per un present, i cap a un futur, esplèndids dins de la literatura catalana.

Albert Sánchez Piñol

Barcelona, 1965. Antropòleg i escriptor. Ha publicat l'assai satíric *Pallassos i monstres* (Edicions La Campana, 2000) sobre vuit dictadors africans. La crítica ha dit que és un llibre formidable, que il·lumina a través de la documentació i la sàtira una fosca realitat que se'ns amaga. Conjuntament amb Marcelo Fois és autor del llibre de narrativa *Compagnie difficiles* (Literalia, 2000), editat a Itàlia. També ha publicat el recull de contes *Les edats d'or* (Proa, 2001). La seva novel·la *La pell freda* (La Campana, 2002) suposa la seva entrada en el camp novel·lístic amb una obra sorprenent per la seva força i originalitat. La segona novel·la, *Pandora al Congo*, confirma la seva qualitat.

Títol original: Tomorrow

Autor: Graham Swift

Traducció: Daniel Najmias

Editorial: Anagrama

Pàgines: 266